

บรรพชาปวัตน์ คำกลอน

รางวัลคนเณรดีทางวรรณคดี
โดยมูลนิธิจอห์น เอฟ. เคนเนดี
แห่งประเทศไทย

บรรพชาปฏิสน์ คำกลอน

นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย
เขียน

บรรพชาวัตน์คำกลอน

นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย เขียน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

ราคา ๑๖๕ บาท

© ลิขสิทธิ์คำกลอน ๒๕๖๐: มูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย

© ลิขสิทธิ์ ๒๕๖๐: นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ทองย้อย แสงสินชัย, น.อ..

บรรพชาวัตน์คำกลอน. -- กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, ๒๕๖๐.

๑๗๖ หน้า.

๑. การบวช. I. ชื่อเรื่อง.

๒๕๔.๓๑๓๘

ISBN 978-616-04-3594-4

กรรมการผู้จัดการ คิม จงสถิตย์วัฒนา • ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ราตรี สังเกตนะ • ผู้จัดการสำนักพิมพ์ สุชาดา งามวัฒนจินดา • บรรณาธิการบริหาร วุฑฒิ์ บริบูรณ์ • บรรณาธิการเล่ม สุวกัทร ใจคง • หัวหน้าพิสูจน์อักษร ดวงพร วิทยุธรรมรัตน์ • พิสูจน์อักษร กัทรทิวา บุษชะ • ผู้จัดการกองศิลปกรรม กฤษดา เส่งสงค์ • ผู้ช่วยผู้จัดการกองศิลปกรรม สุนันท์ เพชรวาว • ออกแบบปก ชีววัฒน์ เทียรฆประสิทธิ์ • กราฟิก สุนัดดา เนตยานันท์ • หัวหน้าประสานงานการผลิต จรัสศรี พรหมเทพ • ประสานงานการผลิต จัตรีทิพย์ กลสิทธิ์

เพลตที่ คลาสสิกสแกน โทร. ๐-๒๒๙๓-๗๕๗๕ พิมพ์ที่ อักษรสัมพันธ์ โทร. ๐-๒๕๒๘-๗๕๐๐ ต่อ ๒๑๓

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

 NANMEEBOOKS

บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

เลขที่ ๑๑ ซอยสุขุมวิท ๓๑ (สวีต) ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

โทร. ๐-๒๖๗๐-๙๘๐๐, ๐-๒๖๖๒-๓๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๖๖๒-๐๙๑๘

e-mail: editorial@nanmeebooks.com • www.nanmeebooks.com • www.facebook.com/nanmeebooksfan

กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเล่มนี้ช่วยในการถนอมสายตา เนื่องจากสะท้อนแสงเพียงเล็กน้อย และใช้หมึกธรรมชาติจากน้ำมันถั่วเหลือง จึงปลอดภัยต่อมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หากหนังสือเล่มนี้ผลิตไม่ได้มาตรฐาน สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนเล่มใหม่ให้ โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น โปรดส่งไปเปลี่ยนตามที่อยู่บริษัท หรือติดต่อ Nanmeebooks Call Center โทร. ๐-๒๖๖๒-๓๐๐๐ กิต ๑

คำนำสำนักพิมพ์

บรรพชาปวัตน์คำกลอน โดย นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย เล่มนี้ กล่าวได้เต็มปากเลยว่า เป็นหนังสือดีและมีคุณค่าต่อสังคมนานัปการ กล่าวคือ

หนังสือเล่มนี้ทำหน้าที่ถ่ายทอดประเพณี ภูมิปัญญา แนวคิด และวิถีชีวิตของคนไทยในแถบชนบทผ่านกลอนแปดจำนวน ๔๕๔ บทได้อย่างเห็นภาพชัดเจน โดยเฉพาะการบวชซึ่งดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาที่พบเห็นได้ทั่วไป แต่ที่จริงยังมีอีกหลายแง่มุมที่หลายๆ คนอาจไม่เคยเห็นหรือทราบมาก่อน อีกทั้งบางเรื่องที่ถูกกล่าวถึงในหนังสือเล่มนี้ก็พบเห็นได้ยากและค่อยๆ เลือนหายไปในปัจจุบัน คงเป็นเรื่องน่าเสียดายหากคนรุ่นใหม่จะไม่มีโอกาสได้เห็นหรือรับรู้ถึงความสวยงามเหล่านี้

บรรพชาปวัตน์คำกลอน จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะสืบสานความงดงามของประเพณี และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของไทยให้คนรุ่นใหม่ได้เห็นและเข้าใจง่ายขึ้น โดยนำเสนอพร้อมคำอธิบายคำศัพท์ท้ายเล่ม กอปรกับ CD-MP3 เสียงอ่านคำกลอนโดย นาวาโท อนุรักษ์ อร่ามเกลื้อ พนักงานเหล่าทัพให้เรือในพระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อนึ่ง ทางสำนักพิมพ์ต้องขอขอบคุณมูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดีแห่งประเทศไทยที่เอื้อเฟื้อข้อมูลบางส่วนในการจัดพิมพ์ครั้งนี้

นานมีบุ๊คส์

คำนำ

(ฉบับที่จัดพิมพ์โดยมูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย)

มูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย ได้ริเริ่มจัดให้มีการประกวดบทประพันธ์ชิงรางวัลทางวรรณคดีของมูลนิธิ เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเชิดชูวรรณกรรมไทยสมัยปัจจุบันที่มีคุณค่าดีเด่น และส่งเสริมให้แพร่หลายเป็นที่รู้จักกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการแต่งหนังสือของประชาชนชาวไทยด้วย ในการประกวดบทประพันธ์นี้ได้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทร้อยแก้วและประเภทร้อยกรอง โดยจัดเงินรางวัลให้ประเภทละ ๓๐,๐๐๐ บาท และการตัดสินกระทำโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรม

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ มูลนิธิ ได้จัดการประกวดบทประพันธ์ชิงรางวัลทางวรรณคดีขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ และได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก และในครั้งนั้น พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ได้ทรงสละเวลามาเป็นองค์ประธานในการตัดสิน ซึ่งมูลนิธิ รู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในพระกรุณาของพระองค์ท่าน และข้าพเจ้าใคร่ขอน้อมขอบพระทัยไว้ในนามของมูลนิธิ ณ ที่นี้ ผลการตัดสินการประกวดปรากฏว่า บทประพันธ์เรื่อง “บรรพชาปวัตน์ค้ำกลอน” ของพระมหาทองย้อย วรกวินโท ได้รับรางวัลสูงสุดทางด้านร้อยกรอง เป็นจำนวนเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท นับว่าเป็นครั้งแรกที่คณะกรรมการตัดสินให้ผู้ประพันธ์ได้รับรางวัลเต็มจำนวนที่จัดสรรไว้ เพราะเห็นว่านอกจากพระมหาทองย้อยจะสามารถแต่งบทประพันธ์ได้ถูกต้องตามกติกาก็ไม่มีข้อบกพร่องในเชิงวรรณคดีประการใดทั้งสิ้นแล้ว ยังสามารถใช้

สำนวนโวหารเปรียบเทียบ ให้ความรู้ กินใจผู้อ่าน เกี่ยวกับการเข้าสู่สมบทตามแบบของคนพื้นเมืองในประเทศไทย จึงเป็นการจารึกขนบธรรมเนียมประเพณีที่น่าชื่นชมอันนี้ไว้ให้อนุชนรุ่นหลังทราบได้อย่างดีเยี่ยม และก็ด้วยเหตุนี้เองซึ่งทำให้มูลนิธิฯ ตกลงใจจัดพิมพ์ขึ้น ตลอดจนเห็นว่าควรได้มีคำแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์และเป็นวิทยาทานแก่นิสิตนักศึกษา และบรรดานักค้นคว้า ที่สนใจในวัฒนธรรมอันดีงามของไทยสืบต่อไปด้วย มูลนิธิฯ จึงได้ขอความกรุณาศาสตราจารย์ ดร.อดุล วิเชียรเจริญ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ดำเนินการจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิแปลบทประพันธ์ดังกล่าว ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ยากลำบาก แต่ในที่สุดเห็นว่าเป็น Professor Thomas H. Silcock ซึ่งเป็นคนอังกฤษ สัญชาติออสเตรเลีย และเป็นศาสตราจารย์เกียรติยศวิชาเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ ปัจจุบันประจำอยู่ ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย เป็นผู้ที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศผู้นี้เป็นผู้ที่มีความสนใจในกวีนิพนธ์ไทย และเคยแปลกวีนิพนธ์ไทยเป็นโคลงภาษาอังกฤษมาแล้วหลายเรื่อง เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิชำนาญในด้านภาษาไทยแก่กล้ามาก จนมีกิตติศัพท์อันเลื่องลือในวงการทั่วไป ในการแปลบรรพชาวัตน์คำกลอนนี้ ศาสตราจารย์ Silcock ได้ร่วมมือกับอาจารย์เสรี วงษ์มณฑา อาจารย์สาขาวรรณคดี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีกผู้หนึ่ง และได้เพียรพยายามจนกระทั่งปรากฏเป็นผลงานชิ้นนี้ขึ้น โดยที่ท่านผู้แปลทั้งสองนี้มิได้เห็นแก่ความเหนื่อยยาก และมีได้หวังผลประโยชน์ใดๆ ตอบแทนทั้งสิ้น หวังแต่เพียงว่าผลงานจะเป็นวิทยาทานแก่ส่วนรวม จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ควรแก่การสรรเสริญ และข้าพเจ้าในนามของมูลนิธิฯ ก็ใคร่ขอบันทึกความขอบคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนั้นแล้ว Scandinavian Institute of Asian Studies ยังได้ให้ความอนุเคราะห์จัดพิมพ์บทประพันธ์พร้อมทั้งคำแปลเป็นฉบับสมบูรณ์ขึ้น

โดยไม่คิดมูลค่าใดๆ ทั้งสิ้น มูลนิธิฯ จึงขอแสดงความขอบคุณในความอนุเคราะห์
ของ Scandinavian Institute of Asian Studies อย่างจริงใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย
สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินและ
ความรู้ไม่มากนักน้อยเกี่ยวกับการเข้าสู่สมบทในพื้นที่เมืองของไทย อันเป็น
ความคาดหวังของมูลนิธิฯ

ดร.ถนัด คอมันตร์

อดีตประธานมูลนิธิ

จอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย

เบื้องหลัง บรรพชาปวัตน์คำกลอน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ มุลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดีแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศเชิญชวนให้คนไทยแต่งหนังสือเข้าประกวดเพื่อชิงรางวัล “เคนเนดีทางวรรณคดี” ก่อนหน้านั้น คือในปีก่อน ๆ มุลนิธิฯ ก็ได้ออกประกาศทำนองนี้มาแล้ว หมายความว่า การจัดประกวดแต่งหนังสือของมุลนิธิฯ เคยมีมาแล้ว และน่าจะมีมาทุกปี เฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๑๔ มุลนิธิฯ กำหนดหลักเกณฑ์ว่า เรื่องที่แต่งต้องว่าด้วยวัฒนธรรมประเพณีอย่างใดอย่างหนึ่งของคนไทย โดยให้แต่งเป็นร้อยกรองชนิดใดก็ได้ ความยาวไม่น้อยกว่า ๔๐๐ บท

ผมจำไม่ได้ว่า ได้เห็นประกาศนั้นจากที่ไหน อาจจะเป็นจากนิตยสาร **วิทยาสาร** หรือ **ชัยพฤกษ์** ของบริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ที่ตลาดหนังสือรู้จักกันดีในสมัยนั้น หรือไม่ก็จากหนังสือพิมพ์ **สยามรัฐ** ผมเกิดความคิดอยากจะลองแต่งส่งเข้าประกวดกับเขาบ้าง แรงจูงใจอย่างแรกคือ เรื่องวัฒนธรรมประเพณีไทยถูกกับนิสัยของผมอย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่ง ร้อยกรองก็เป็นงานที่ผมพอทำได้ ผมตกลงใจเลือกแต่งเรื่องประเพณีการบวชที่เลือกเรื่องนี้ก็มีเหตุผลง่าย ๆ ว่า การบวชเป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตจริงของผม การแต่งเรื่องแนวนี้ก็เท่ากับเล่าเรื่องจากชีวิตจริง ซึ่งย่อมจะทำได้ถนัดที่สุด

ผมเป็นเด็กวัดอยู่ ๕ ปี ได้สัมผัสกับประเพณีการบวชอย่างใกล้ชิด ผมออกจากวัดไปอยู่บ้านอีก ๕ ปี ได้เห็นชาวบ้านจัดงานบวชลูกหลานปีหนึ่งนับ ๑๐ ราย เข้าร่วมในเหตุการณ์จริงบ่อยครั้ง จนกระทั่งตัวเองได้บวชเป็นสามเณรแล้วก็บวชพระโดยญาติผู้ใหญ่เป็นเจ้าของจัดพิธีบวชตามรูปแบบที่ชาวบ้านทำกันอยู่ทั่วไป พูดยตามสำนวนนิยมก็ว่า ผมอยู่ในที่เกิดเหตุมาโดยตลอด การหยิบเอาเรื่อง -- *มิใช่แค่อยู่รอบตัว* -- หากแต่อยู่ในเนื้อในตัวของ

ตัวเองออกมาเล่าเป็นร้อยกรองซึ่งเป็นงานที่ผมชอบทำอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องที่ไม่ต้องยุ่งยากในเชิงวิชาการอะไรเลย สนุกและมีความสุขดีด้วยซ้ำไป

ผมเลือกแต่งเป็นกลอนสุภาพหรือที่เรียกกันว่ากลอนแปด เพราะเห็นว่าเนื้อหาของเรื่องเป็นเรื่องพื้นๆ เรียบๆ เหมาะที่จะบรรยายด้วยกลอนแปด ซึ่งเป็นร้อยกรองที่มีลีลาเรียบๆ อย่างที่น่าจะเรียกว่า เด็กอ่านได้ ผู้ใหญ่อ่านดี ประจวบกับเวลาที่ลงมือแต่งเป็นช่วงเวลาก่อนเข้าพรรษา ที่วัดมหาธาตุราชบุรีที่ผมจำพรรษามีงานบวชค่อนข้างชุก บางวันผมนั่งแต่งท่ามกลางเสียงแห่นาค นั่งมองขบวนแห่นาคไปด้วย คิดกลอนไปด้วย เรียกว่าทำงานเข้ากับบรรยากาศอย่างยิ่ง

ผมผูกเรื่องให้คล้ายกับนิทานเก่าๆ ที่นิยมแต่งเป็นกลอน มีตัวละครซึ่งไม่ใช่ใครอื่นเลย เป็นญาติ เป็นพี่น้องๆ รวมทั้งเป็นตัวผมเองที่โลดแล่นอยู่ในเรื่อง ลำดับความลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ชาวนาครอบครวัหนึ่งทำมาหากินไปตามปกติ จนมีลูกชาย พอโตหน่อยก็เอาไปฝากเป็นเด็กวัดให้พระสอนหนังสือ พออ่านออกเขียนได้ก็ออกจากวัดไปช่วยพ่อแม่ทำนา พออายุครบบวชก็บวชตามประเพณี ถ้าเป็นนวนิยายก็แทบจะไม่มีพล็อตเรื่อง ไม่มีเหตุการณ์ตื่นเต้น เพียงอาศัยตัวละครแสดงบทบาทให้ตัวละครนั้นประเพณีปรากฏตัวออกมาให้เห็นกันได้ หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือเล่าเรื่องประเพณีการบวชและชีวิตชาววัดผ่านทางตัวละครนั่นเอง

จำได้ว่าทางผู้จัดประกวดกำหนดให้ส่งต้นฉบับจำนวน ๖ ชุด สมัยนั้น (ปี พ.ศ. ๒๕๑๔) คอมพิวเตอร์ในเมืองไทยน่าจะยังไม่มี หรือถ้ามีก็ยังอยู่ในวงจำกัด เอกสารทั่วไปของทางราชการยังใช้วิธีพิมพ์ดีดธรรมดา เครื่องถ่ายเอกสารก็น่าจะยังไม่มีใช้ ถ้าต้องการสำเนา ก็ใช้กระดาษคาร์บอนซ้อนเข้าไปอย่างมากที่สุด ๒ แผ่น รวมแผ่นต้นฉบับเป็นสาม มากกว่านั้นแผ่นหลังจะอ่านไม่ออก ถ้าต้องการเอกสารหลายชุดก็ต้องใช้วิธีพิมพ์ลงบนกระดาษไข แล้วเอาไปเข้าเครื่องอัดสำเนาที่เรียกกันว่า “โรเนียว” (เข้าใจว่าเป็นชื่อยี่ห้อ

เครื่อง) แล้วเลยเรียกวิธีทำสำเนาเช่นนั้นว่า “อัดโรเนียว” ที่เล่าแทรกไว้ตรงนี้ เพราะเชื่อว่าคนรุ่นใหม่ที่กำลังอ่าน **บรรพชาปัตถนคัมภอน** เล่มนี้ ส่วนมาก น่าจะไม่เคยเห็นการผลิตเอกสารด้วยวิธีเช่นนี้

สมควรบันทึกไว้ด้วยว่า ผู้ที่มีใจเอื้อเพื่อให้ใช้เครื่องพิมพ์ดีดและช่วยพิมพ์ต้นฉบับจากลายมือของผมคือ ท่าน**พระมหาไพฑูลย์ ชินวิโส** เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดราชบุรีในขณะนั้น [ปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๖๐) คือ **พระธรรมปัญญาภรณ์** เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี] ส่วนหน้าปกได้รับความเมตตาจากท่าน **พระมหาผ่อง ผลิตธมโม** วัดเกาะนัมมทาบพทลัญชาราม วัดลายไทยประกอบให้อย่างสวยงาม (ลวดลายหน้าปกนี้เมื่อมูลนิธิฯ จัดพิมพ์ครั้งแรกได้ถ่ายแบบไปพิมพ์ไว้ด้วย) นับว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมทำให้ต้นฉบับงานชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยดี ในเวลาที่ยื่นเบื้องหลังนี้ทั้ง ๒ ท่านที่กล่าวนามมายังมีชีวิตอยู่ ผมขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผมไม่ทราบแน่ว่ากรรมการที่มูลนิธิฯ เชิญมาเป็นผู้ตัดสินการประกวดครั้งนั้นมีใครบ้าง ที่ทราบแน่ๆ มีอาจารย์**เจือ สตะเวทิน** ท่านหนึ่ง (ปัจจุบันคือ **ศาสตราจารย์เจือ สตะเวทิน**) อาจารย์**เปลื้อง ณ นคร** ท่านหนึ่ง และอาจจะมีอาจารย์**สถิตย์ เสมานิล** อีกท่านหนึ่งด้วย ท่านที่เอ่ยนามมานี้ ผมไม่แน่ใจว่าคนรุ่นใหม่จะรู้จักหรือไม่ แต่นักเลงหนังสือรุ่นผมย่อมจะรู้จักเป็นอย่างดีว่าท่านเหล่านี้เป็นพญาอินทรีในนานฟ้าวรรณกรรม ที่ผมทราบเรื่องกรรมการอยู่บ้างก็เพราะหลังจากประกาศผลการตัดสินแล้ว ท่านศาสตราจารย์**เจือ สตะเวทิน** ได้เขียนเล่าเรื่องการตัดสินการประกวดครั้งนั้นลงในหนังสือ **วิทยาสาร** (หรือ **ชัยพฤกษ์** ไม่แน่ใจ) บอกว่ากรรมการบางท่านวิจารณ์บทกลอนบางบทใน **บรรพชาปัตถนคัมภอน** ไว้อย่างไรบ้าง เช่นกลอนวรรคที่ว่า “**เจ้าคนเพื่อนนาคปริให้ช็อค**” (บทที่ ๑๒๕) มีกรรมการท่านหนึ่งบอกว่า **วรรคนี้สำคัญนัก อ่านแล้วมองเห็นภาพเลย** ผมจำไม่ได้ว่าท่านศาสตราจารย์**เจือ**เขียนลงฉบับไหน ถ้าใครมีอุตสาหะค้น **วิทยาสาร**

(หรือ **ชัยพฤกษ์**) ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่หอสมุดแห่งชาติจะต้องพบเรื่องที่ว่านี้
อย่างแน่นอน

พิธีมอบรางวัลจัดขึ้นที่กระทรวงการต่างประเทศซึ่งเวลานั้นตั้งอยู่ที่
วังสราญรมย์ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัต กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
ประธานองคมนตรี ทรงเป็นประธานในพิธี หลังจากวันที่มีพิธีมอบรางวัล มี
ผู้ส่งภาพข่าวที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post มาให้ผม คนส่งภาพเขียน
วันเดือนปีของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นกำกับไว้ด้วยว่า 11 May 1972 ในข่าว
บอกว่าพิธีจัดขึ้นเมื่อ “yesterday” เป็นอันได้ความว่า พิธีมอบรางวัลในครั้งนั้น
จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

หลังจากนั้นอีกนานผมก็ได้ทราบว่าทางมูลนิธิฯ มีความคิดจะพิมพ์
บรรพชาวัตน์คำกลอน เผยแพร่ โดยจะแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๗ มีฝรั่งสูงอายุ พุฒไทยคล่อง ไปหาผมที่วัดมหาธาตุ ราชบุรี บอกว่าได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แปล **บรรพชาปวัตน์คำกลอน** เป็นภาษาอังกฤษ และตกลงกันว่าจะแปลเป็นกลอนอังกฤษด้วย ฝรั่งได้ซักถาม รายละเอียดหลายเรื่องในเนื้อหาของ **บรรพชาปวัตน์คำกลอน** ผมก็อธิบาย ให้ฟังทุกเรื่อง และบอกว่าผมกำลังทำคำอธิบายศัพท์ในตัวบทกลอน แต่ยังไม่เสร็จ ถ้าได้อ่านคำอธิบายก็น่าจะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้น จำได้ว่าผมได้มอบสำเนาคำอธิบายศัพท์ส่วนที่ทำเสร็จแล้วให้ฝรั่งไปด้วย ได้ทราบ ภายหลังว่าฝรั่งคนนั้นคือ Professor Thomas H. Silcock ท่าน Professor บอกผมว่าท่านเป็นคนออสเตรเลียและกำลังจะกลับบ้าน ผมเข้าใจว่าท่าน คงจะเอางานนี้กลับไปแปลที่ประเทศออสเตรเลีย

ผมลาสิกขาเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และเข้าทำงานที่มูลนิธิภูมิพล-ภิกษุเพื่อการค้นคว้าทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในบริเวณวัดสระเกศ กรุงเทพฯ ระหว่างทำงานอยู่ที่นั่นมีฝรั่งพุฒไทยคล่องอีกคนหนึ่งไปหาและซักถามรายละเอียดต่างๆ ในเนื้อหาของ **บรรพชาปวัตน์คำกลอน** แบบเดียวกับที่ Professor Silcock เคยถาม ผมก็อธิบายให้ฟังทุกเรื่อง ฝรั่งคนนี้บอกว่าเขาได้รับมอบหมายให้เขียนบทนำในหนังสือ **บรรพชาปวัตน์ คำกลอน** ฉบับที่มีแปลเป็นภาษาอังกฤษและกำลังจะพิมพ์เผยแพร่ มีคนพูดว่า ฝรั่งเขียนหนังสือเล่มหนึ่งใช้เวลาเขียน ๓ เดือน แต่ใช้เวลาค้นคว้าเก็บข้อมูล ๓ ปีหรือมากกว่านั้น นี่แค่แปลและเขียนบทนำ ฝรั่งยังพยายามสืบข้อมูล นักหนา ผมเชื่อว่าฝรั่ง ๒ คนนี้คงไม่ได้ดั้นด้นมาซักถามผมคนเดียว แต่จะต้องไปเที่ยวสืบเสาะหาข้อมูลในที่อื่นๆ อีกหลายแห่ง

บรรพชาปวัตน์คำกลอน พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดย Scandinavian Institute of Asian Studies (เป็นหนังสือลำดับที่ ๒๕ ที่สถาบันแห่งนี้จัดพิมพ์) มีคำกลอนภาษาไทย คำแปลเป็นกลอนภาษาอังกฤษ โดย Professor Thomas H. Silcock และ Dr. B. J. Terwiel เป็นผู้เขียน Introduction

(บทนำ) มีภาพประกอบที่แสดงเหตุการณ์บางตอนตามที่กล่าวถึงในบทกลอน เป็นภาพที่ถ่ายในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ส่วนที่เป็นภาพจัดพิมพ์ไว้ตอนท้าย ของเล่ม

.....

พรกวิรินทร์ แสงสินชัย อดีตบรรณาธิการบริหารของสำนักพิมพ์ นานามีบุ๊คส์เคยกล่าวไว้ในที่แห่งหนึ่งว่า อยากเห็น **บรรพชาปวัตน์คำกลอน** เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนนักศึกษา

ถ้าใครอยากรู้ว่าทำไม วิธีเดียวที่จะได้คำตอบก็คือต้องลองอ่านดู เอง

บรรพชาปวัตน์คำกลอน ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าแต่งเป็นกลอน ผู้แต่ง ผูกเรื่องให้มีตัวละคร และตัวละครเหล่านี้มีชีวิตอยู่จริงในสังคมไทย ซึ่ง เราอาจจะพบเห็นได้ในชนบท ส่วนในสังคมเมืองนั้นคงจะหาดูได้ยากแล้ว แม้ในสังคมชนบทนั่นเองก็มีความรู้สึกว่าจิตจางเสื่อมคลายลงไปเรื่อยๆ เรื่อง “**บรรพชาปวัตน์คำกลอน**” ซึ่งแปลว่า “*ความเป็นไปแห่งการบวช*” นี้ จึงเท่ากับเป็นการบันทึกภาพชีวิตมุมหนึ่งของสังคมไทยเอาไว้ก่อนที่คน รุ่นหลังจะไม่มีโอกาสได้สัมผัสหรือได้เห็นชีวิตเช่นนี้อีกต่อไป

นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย

เมษายน ๒๕๖๐

จากผู้แต่ง

ประเพณีโบราณคฝากเอาไว้
ธรรมเนียมไทยควรพิทักษ์เป็นหลักฐาน
บวชกับเรียนคู่กันแต่บรรพกาล
เป็นพยานการศึกษาประชาชน

เดี๋ยวนี้ไทยเส้นทางอย่างฝรั่ง
ถึงบวชมั่งก็เหมือนเล่นไม่เป็นผล
รู้วิชาสารพัดไม่ชัดจน
แต่ไม่รู้จักตนก็โง่ตาย

ยังโรงเรียนก็เอาออกไปนอกวัด
เอาแต่หัดหากินสิ้นทั้งหลาย
ศีลธรรมคร่ำคร่าว่าน่าอาย
คนกับควายความคิดไม่ผิดกัน

ของเราดีมีอยู่ไม่รู้ค่า
ไปหลงบ้าของเขาเอามาขึ้น
เชิญช่วยคิดปริศนาปณยาขัน
เผื่อจะทันถอยทัพไม่อัปจน

นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย

ควรรีบก่อน

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ บรรพชาปวัตน์คำกลอน มี ๓ คน คือ
พระมหาทองย้อย วรวิญญูโท (ปัจจุบันคือ นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย)
เป็นผู้แต่ง

ทอมัส ซิลค็อก (Professor Thomas H. Silcock) คนอังกฤษสัญชาติ
ออสเตรเลีย เป็นผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษในฉบับที่ตีพิมพ์กับมูลนิธิจอห์น
เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย

และ บี. เจ. เทอร์เวียล (Dr. B. J. Terwiel) ฝรั่งเศสคนหนึ่งเป็นผู้เขียน
บทนำ ฝรั่งเศสนี้ไม่ทราบว่าเป็นคนชาติไหน แต่เคยบวชเป็นพระภิกษุใน
ประเทศไทย

บทนำที่ท่านจะได้อ่านต่อไปนี้แปลมาจากข้อเขียนของ บี. เจ. เทอร์เวียล
ซึ่งพิมพ์อยู่ใน **บรรพชาปวัตน์คำกลอน** ฉบับที่จัดพิมพ์โดยมูลนิธิจอห์น เอฟ.
เคนเนดี แห่งประเทศไทย โดยผู้เขียนยึดเอาเค้าความจากฉบับที่แปลเป็น
ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการเขียนบทนำนี้

คนไทยที่ได้อ่านบทนำนี้จะต้องคำนึงไว้ด้วยว่า ชาวต่างประเทศ
คนหนึ่งเขียนแนะนำประเพณีการบวชของคนไทยให้ชาวต่างประเทศอ่าน
เพราะฉะนั้นจึงอาจจะพูดผิดพูดถูกไปบ้างเป็นธรรมดา

ที่นำเรื่องนี้มาพิมพ์ไว้ด้วยก็เพื่อเราคนไทยจะได้รู้ไว้ว่า ฝรั่งเศสมองประเพณี
การบวชของเราอย่างไร

บทนำ

(ฉบับที่จัดพิมพ์โดยมูลนิธิ จอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทย)

พระมหาทองย้อย วรวิสุทธิ เป็นพระสงฆ์ที่มีพรสวรรค์มากที่สุดรูปหนึ่งในประเทศไทย โดยได้ศึกษาถึงขั้นเปรียญธรรมประโยคสูงสุดของพระพุทธศาสนา ในคำกลอนซึ่งได้รับรางวัลเคนเนดีทางวรรณคดีจากมูลนิธิจอห์น เอฟ. เคนเนดี แห่งประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๑ (พ.ศ. ๒๕๑๔) เล่มนี้ ผู้แต่งได้แสดงให้เห็นว่าท่านมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยในชนบทอยู่เสมอ โดยได้นำเสนอเรื่องของ **เพียร** ซึ่งเป็นเด็กหนุ่มลูกชาวนาที่สะท้อนความเชื่อทางพระพุทธศาสนาของคนไทยในชนบทที่ว่าพระสงฆ์นั้นสามารถไขมนต์คาถารักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ และภูตผีเทวดานั้นมีตัวตนอยู่จริง เพียรเป็นตัวละครที่มีบุคลิกเป็นคนขยันศึกษาเล่าเรียนอย่างโดดเด่น แต่ก็ยังแฝงไว้ด้วยจิตใจที่เปราะบาง โดยในช่วง ๓ เดือนแรกที่บวชเป็นพระ เพียรต้องต่อสู้กับความต้องการทางโลกของตนเองอย่างมาก

การถอดความบทกวีจำเป็นต้องใช้ผู้มีความสามารถเชิงกวีด้วยกัน ซึ่งคงไม่มีใครนอกจากทอมัส ซิลค็อกที่จะมีทั้งทักษะในการสรรหาถ้อยคำ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการแปลงคำคล้องจองของไทยออกมาเป็นบทกลอนภาษาอังกฤษ คำกลอนเรื่องนี้มีขนาดยาวมากจนอาจทำให้คนส่วนใหญ่ท้อใจที่จะถอดความ โดยเฉพาะคนที่อยู่ในวัยใกล้เกษียณที่ควรพักผ่อนจากการทำงานและทิ้งภาระหนัก ๆ ไว้ให้กับคนรุ่นหลัง แต่ศาสตราจารย์ซิลค็อกกลับมองการถอดความคำกลอนเรื่องนี้เป็นความท้าทายอย่างหนึ่งในจำนวนความท้าทายหลายๆอย่างที่เขายเคยประสบมาในประเทศไทย ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้นเป็นเสมือนบททดสอบกำลังใจ

ของเขาที่ไม่ยอมแพ้ต่อความยากลำบากของชีวิตในฐานะเชลยสงคราม และภายหลังเขาก็ถูกทำทนายอีกครั้งด้วยความยากของวรรณกรรมไทย อาจเป็นไปได้ว่าคำกลอนเรื่องนี้ให้ความท้าทายใหม่ๆที่เขาไม่เคยพบมาก่อน เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาของชาวชนบท เทวดา มนต์คาถา และ พิธีกรรมต่างๆที่แตกต่างจากความเชื่อตามวัฒนธรรมของชาวคริสต์อย่าง สิ้นเชิง ในฐานะผู้เคร่งศาสนาศาสตราจารย์ซิลค็อกได้เปิดใจยอมรับความ เชื่อดั้งเดิมทางพุทธศาสนา และถ่ายถอดคำกลอนที่เขียนขึ้นให้ชาวพุทธ อ่านออกมาในรูปแบบบทกวีที่ทำให้คนนอกสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของ พระพุทธศาสนาของคนในชนบทได้

สำหรับผู้ที่คุ้นเคยกับชนบทของไทยมาก่อนแล้ว ก็จะเข้าใจทันที เมื่ออ่านคำกลอนเรื่องนี้ แต่สำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยจะขออธิบายให้เห็นภาพ ของประเพณีการบวชของไทยในย่อหน้าต่อไป ภาพถ่ายที่อยู่ด้านหลัง ของหนังสือเล่มนี้ถ่ายเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๘ และ ๑๙๖๙ (พ.ศ. ๒๕๑๑ และ ๒๕๑๒) ในวัดเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นฉากที่พระมหาทองย้อย วรรกวิสุทธิใช้ในการแต่งคำกลอนเรื่องนี้ขึ้นมา

ในแถบชนบท เรือกสวนไรร่นาต่างๆ ล้วนอยู่ติดกับวัด ซึ่งเป็นสถานที่ ที่แยกออกมาจากเขตบ้านคนเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนใหญ่ ชาวบ้านในละแวกนั้นจะร่วมกันสร้างวัดขึ้นโดยใช้เงินบริจาคที่เรียไรมาร ในคำกลอนเรื่องนี้ความสัมพันธ์ระหว่างเพียรกับวัดและผู้นำของวัดหรือ สมภารบุญนั้นมีมานานตั้งแต่สมัยที่เขาเป็นเด็ก เมื่ออายุได้ ๗ ขวบ ทางบ้าน นำเพียรมาฝากไว้ให้ช่วยทำงานที่วัดจนอายุได้ ๑๔ ปี ทั้งนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่ จะนิยมนำลูกชายมาฝากทำงานที่วัดในละแวกบ้าน เพราะเป็นการเปิด โอกาสให้เด็กชายได้เรียนรู้วิธีอ่านและเขียนหนังสือ เด็กชายที่ทำงานรับใช้ พระสงฆ์จะได้รับคำสั่งสอนจากเจ้าอาวาสหรือพระภิกษุที่รองๆลงมาให้มี ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในวัดซึ่งเจ้าอาวาสจะตั้งกฎ